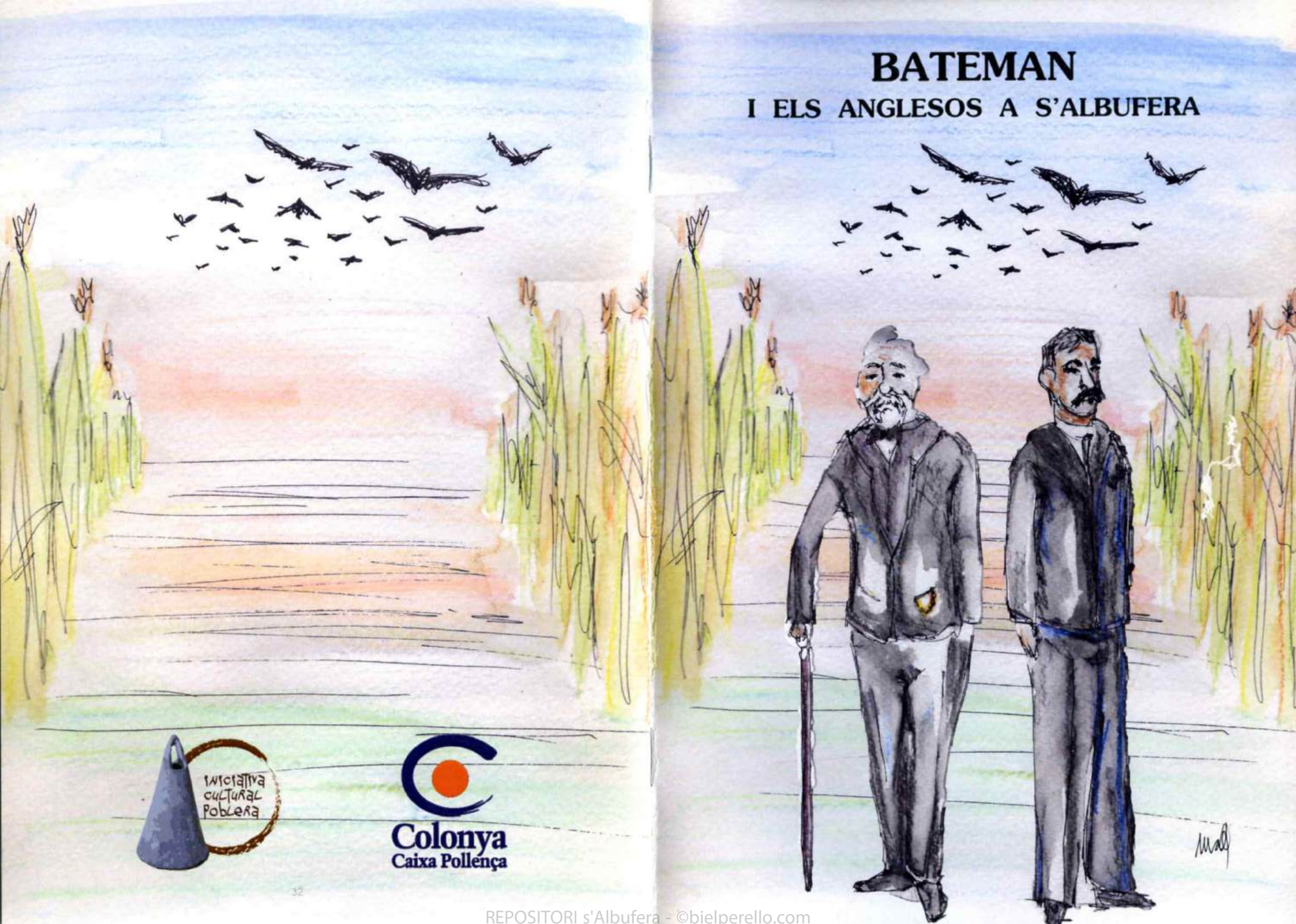

BATEMAN

I ELS ANGELOS A S'ALBUFERA

BATEMAN

I ELS ANGELOS A S'ALBUFERA

Mar Serra

Il·lustracions: Mar Serra

Disseny i maquetació: Xisca March Crespi

© Edició: Iniciativa Cultural Poblara amb el suport de Caixa Colonya
2019, Sa Pobla

De quan Bateman va venir a s'Albufera i els poblers compràrem un rellotge.

Això era i no era un Lord anglès que nomia Joan Bateman, feia un viatge cap al canal de Suez per veure les obres que s'hi feien. Un dia, en passar per Barcelona, el convidaren a un dinar i allà li parlaren d'uns grans estanys que hi havia al nord de l'illa de Mallorca. Algunes persones tenien els projecte de dessecar-los, però no sabien com ho havien de fer:

—Ho faré jo!— va dir Bateman. Som enginyer i les aigües dolces m'agraden.

Va arreglar tots els permisos amb la reina de les Espanyes i —dit i fet— començaren les obres de dessecació de s'Albufera. Volien fer fugir els moscards i preparar noves terres per conrear moniatos i civada, per tenir més aliments per a les persones i els animals de la contrada.

Els poblers som un poble noble i antic que tenim infinitud de llegendes i d'històries per descobrir. Ara teniu a les mans aquesta bella i singular història, farcida de lluita, suor, enamoraments i traïcions. En llegir-la, coneixereu la culta i elegant Beatriu i el majordom dels anglesos i les esperances i desil·lusions d'un projecte tan extraordinari. Estic ben segur que aquesta creació d'Iniciativa Cultural Poblara vos agradarà i en voldreu més.

Ah, una cosa. L'any que arribaren els anglesos, el batle de Ca'n Flor va comprar el rellotge de l'ajuntament, i de llavors ençà a sa Pobla ja sabem quina hora té el món.

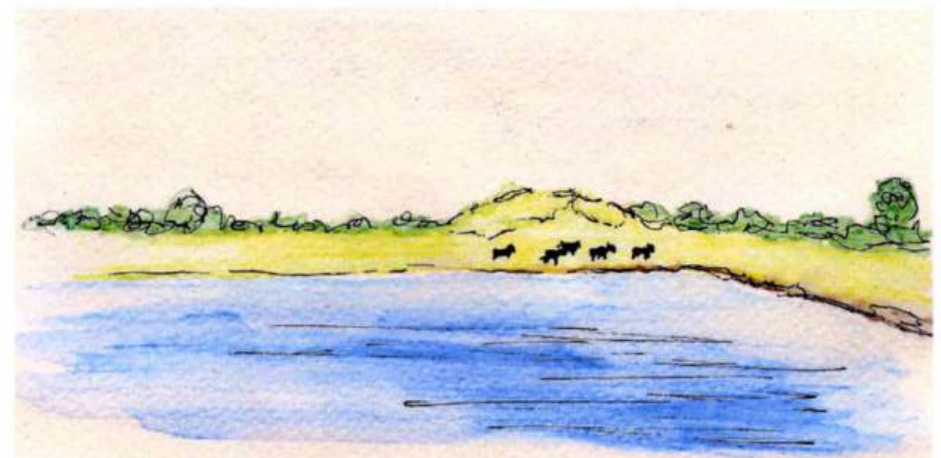
Pere Perelló i Payeres

Autor de: "La presència Anglesa a la Gran Albufera
del Nord de Mallorca 1863-1896"

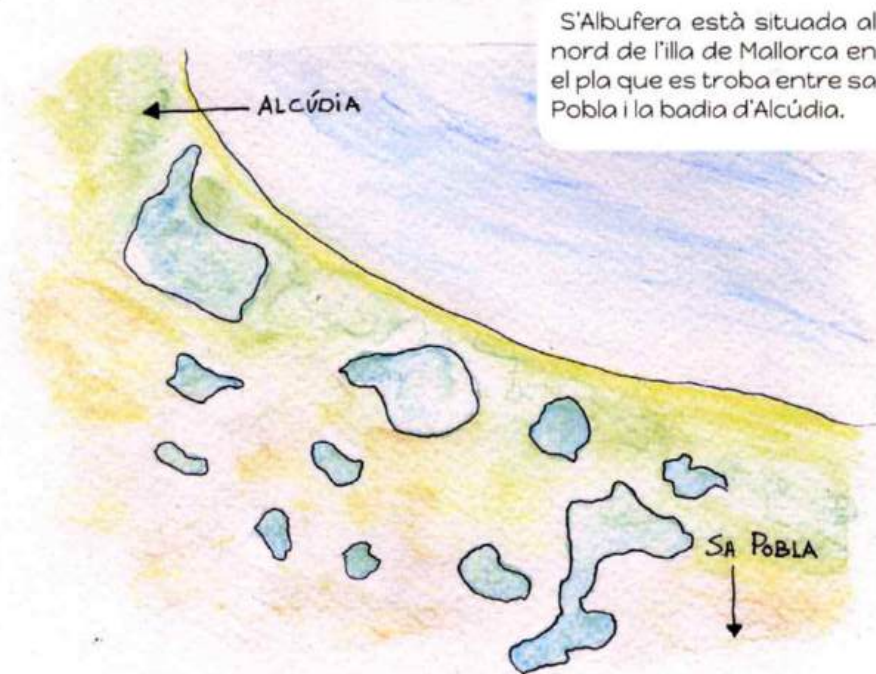
BATEMAN

I ELS ANGELOSOS A S'ALBUFERA

En aquesta zona es recull l'aigua de pluja dels torrents de Sant Miquel, de Búger i de Muro entre altres, formant el que coneixem com a zona humida o albufera.

S'Albufera està situada al nord de l'illa de Mallorca en el pla que es troba entre sa Pobla i la badia d'Alcúdia.

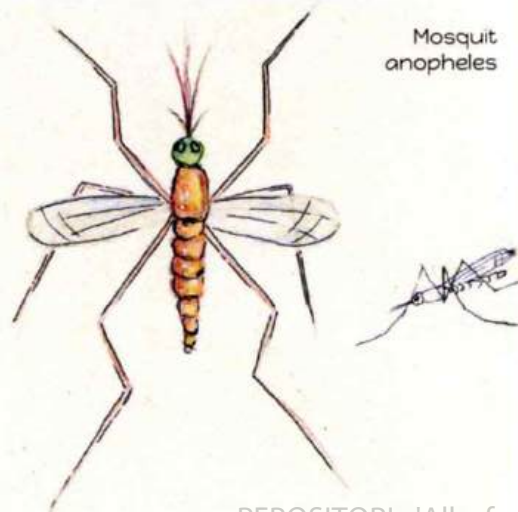

Antigament era molt diferent de com la coneixem ara, ja que l'aigua quedava embassada sense sortida cap a la mar, creant així uns grans estanys davant la badia d'Alcúdia.

De tant en tant això provocava grans inundacions com la coneguda Plena d'en Gelat, episodi en que la força de l'aigua va aconseguir rompre la barrera dunar i sortir cap a la mar. Aquesta zona des de llavors es coneix com s'Oberta.

Era, i és, un lloc on es congregaven gran diversitat d'espècies de flora i fauna, posant en especial atenció als insectes que durant anys creaven molèsties i malalties.

Per mí me pugen les febres grogues!

També li diuen paludisme

Mem si t'hauran infectat...

Per combatre tots aquests problemes, l'any 1851, una Reial Ordre decretà la necessitat de fer un projecte de dessecació de la zona per fer-ne un entorn millor i més sa.

John Frederic Bateman

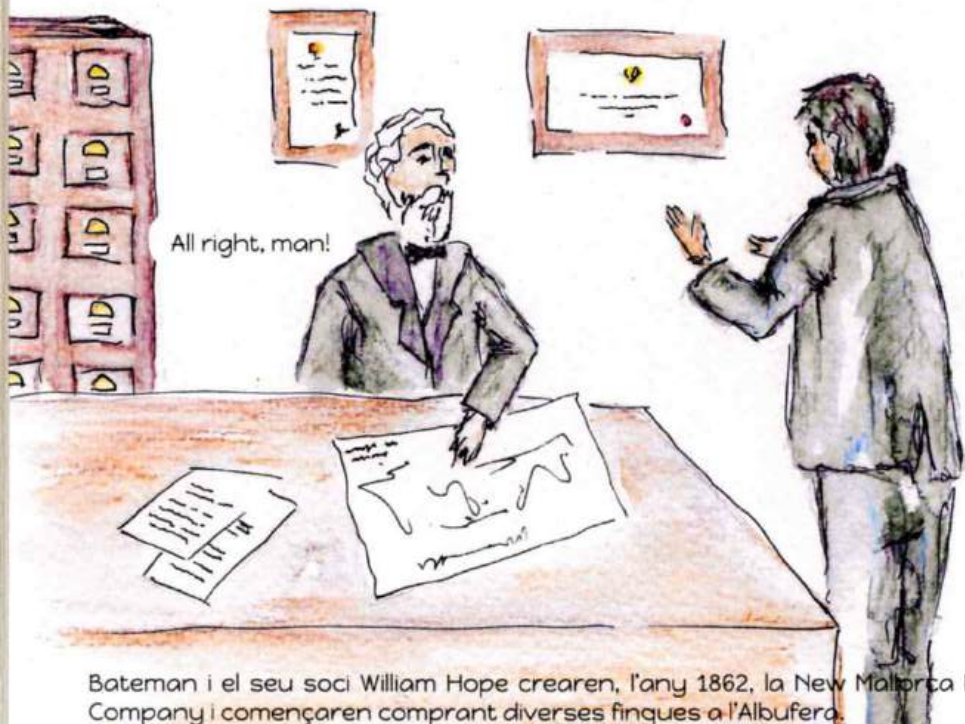
Enginyer civil anglès conegut pel seu projecte de canalitzacions d'aigües de Manchester.

#mrbateman #manchester #sapobla
#allright #bewater

MAJORCA LAND CO
(LIMITED.)
Plan
of the
ALBUFERA DE ALCUDIA

Es presentaren diversos projectes i fins i tot se n'inicià algun, però fins que Mr. Bateman no es va fixar en s'Albufera, aquesta no va començar a canviar de veres.

Si aconseguim canalitzar tota l'aigua cap a la mar, la terra s'eixugarà i tindrèm un munt de terreny per sembrar.

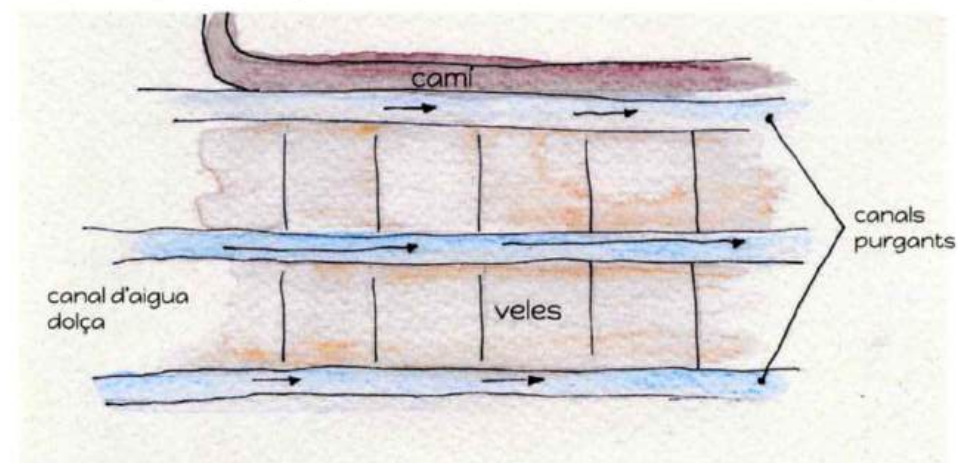
Bateman i el seu soci William Hope crearen, l'any 1862, la New Mallorca Land Company i començaren comprant diverses finques a l'Albufera.

Mr. William Green

Enginyer civil i pastor evangelista anglès. Inicià la dessecació i tragué els torrents de Sant Miquel i de Muro cap a la mar aprofitant la sortida de s'Oberta. Treballà per s'Empresa del 1863 al 1869, alhora que apropà el protestantisme a Mallorca.

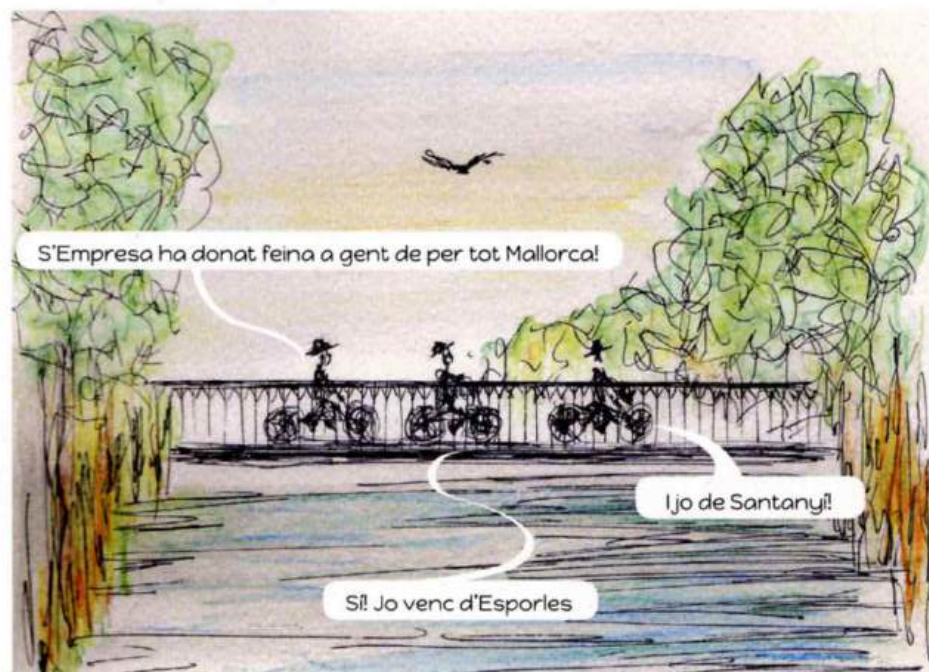
#mrgreen #protestantism #church
#bridge

L'enginyer Mr. Green fou contractat per projectar aquelles grans obres que la companyia dels anglesos, coneguda com s'Empresa, aportaria a la contrada gran quantitat de terra de cultiu.

El projecte de canalització recolliria l'aigua a través del Canal Gran, el de Reg, el des Sol o el de sa Ciurana, entre d'altres de més petits, i s'instal·larien tres grans bombes de vapor per drenar l'aigua.

S'Empresa ha donat feina a gent de per tot Mallorca!

I jo de Santanyà!

Sí! Jo venc d'Esporles

També es construïrien tres grans ponts: el dels Anglesos a S'Oberta, i els de ferro de Can Blau i Son Carbonell; aquests dos construïts a Anglaterra i arribats a Mallorca en vaixell.

Mr. Green abandonà el projecte abans d'acabar-lo i aquest passà a mans de l'enginyer Waring, qui treballà per s'Empresa gairebé 20 anys.

Henry Robert Waring

Enginyer anglès, gestor i representant de Bateman fins que es varen discutir i abandonà s'Empresa l'any 1885.
#waring #paper #exposicióuniversal #gatamoix

Uep Mr. Bateman, com anam?

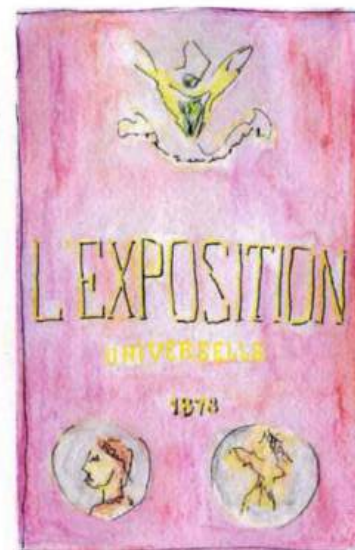
I va bé! Very good!

Els anglesos s'instal·laren a Sa Pobla, on hi feien vida. Mr. Bateman vivia al carrer Muntanya i Mr. Waring al carrer Crestatx.

Després d'uns anys i molta feina, a Bateman les coses no li acabaven d'anar bé: l'aigua de la mar va entrar pels canals i salaren l'aigua dolça de s'Albufera.

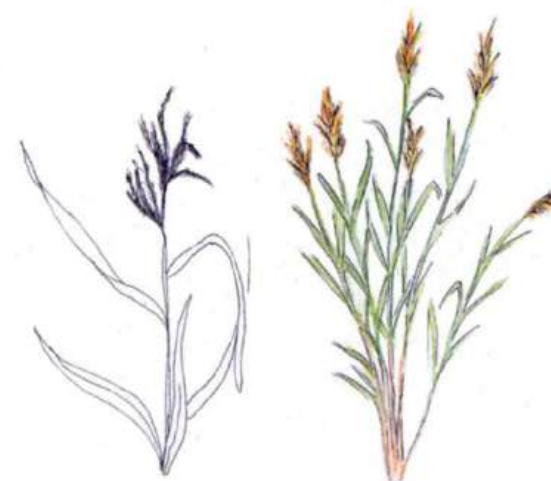

Els anglesos també fundaren les colònies des Fusteret i Gatamoix per tal d'oferir residència als arrendataris de les terres guanyades a l'aigua.

Waring va començar a fer experiments per fabricar paper de canyet, els quals es varen presentar a l'Exposició Universal de París del 1878 i que acabarien donant lloc a la fàbrica de paper de Sa Roca.

Canyet d'albufera
Phragmites australis

El 1886, tres anys abans de morir, Mr. Bateman donà en herència la New Mallorca Land Company i les terres al seu fill petit Louis.

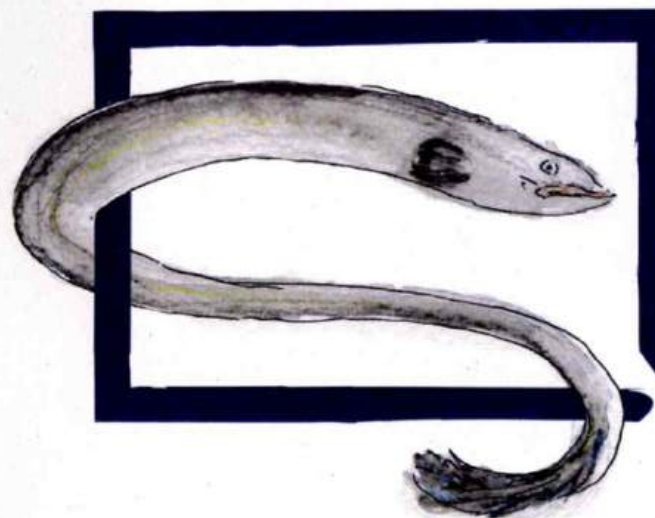
Louis (o Lee) Latrobe Bateman.

Gestionà i dirigí s'Empresa durant 15 anys fins que, per problemes econòmics, tot va passar a mans de Don Joaquim Gual de Torrella i va abandonar Mallorca.

#batemanjunior #gameover #beatriu #byebyesapobla

Amb el canvi de propietari, l'ús que es feia de s'Albufera va canviar dedicant-se al cultiu de l'arròs, la fabricació de paper o la producció de sal, a banda dels usos tradicionals de sembra, caça i pesca.

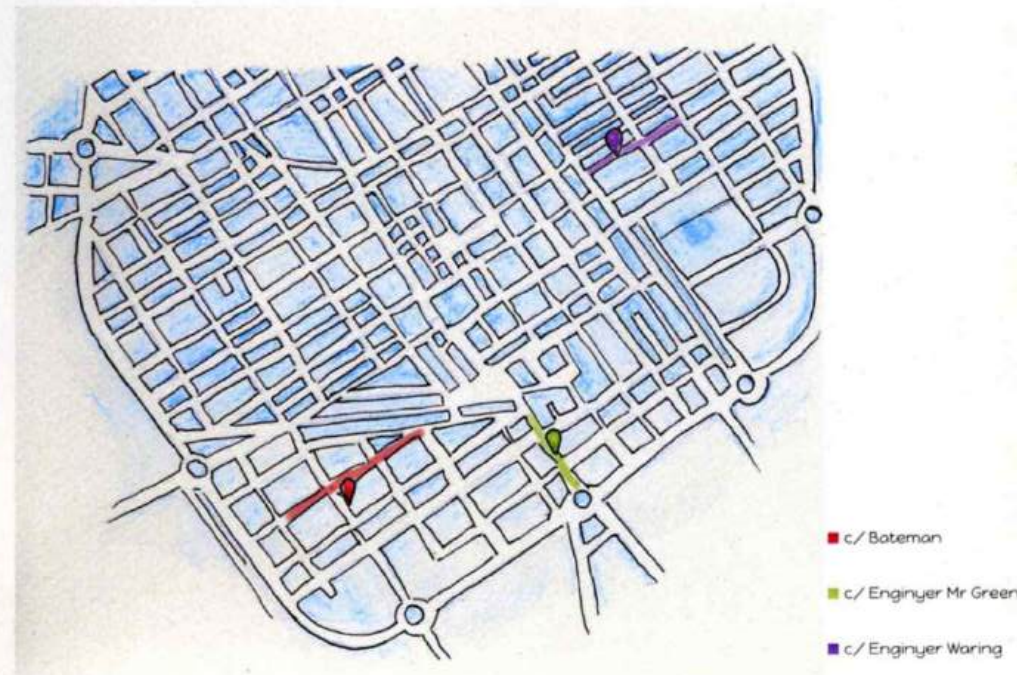
Anguila
Anguilla

Arròs d'albufera
Oryza sativa

Anys després sa Pobra va dedicar tres carrers als personatges anglesos.

■ c/ Bateman

■ c/ Enginer Mr Green

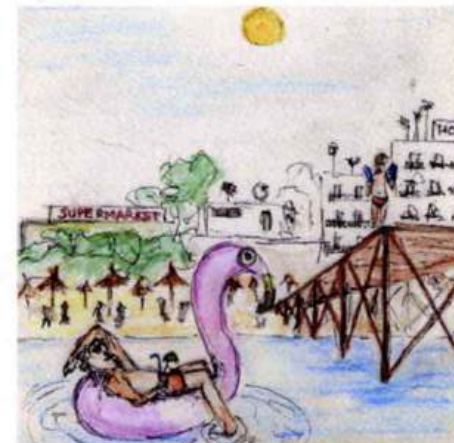
■ c/ Enginer Waring

El 1979 GESA aixecà la central des Murterar a s'Albufera; i l'any 1988 el Govern Balear decretà 1708 hectàrees de l'Albufera com a Parc Natural.

Idò sí... Aquesta és s'Albufera que tenim avui...

FI

L'hora del tè Mr. Bateman.

Oh, thanks!

Agraïments

L'associació Iniciativa Cultural Poblara vol agrair el seu suport a Caixa Colonya, ja que sense aquest no hauria estat possible fer realitat la present edició; al Museu de Can Planes de Sa Pobla i, en especial, a Martín Scala per oferir-nos un espai de treball on dur a terme aquest projecte i també per donar-nos corda; a Pere Perelló per el seu contagiós entusiasme i el seu afany col·laborador; a l'Ajuntament de Sa Pobla per cooperar en la seva difusió i, finalment, a totes aquelles persones que han aportat el seu gra d'arena (o d'arròs!) per fer realitat aquest còmic.

